

ОНЛАЙН-РЕСУРСИ У ПРОЦЕСІ ОФЛАЙН-ОСВІТИ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ: ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВТІЛЕННЯ

Перша чверть XXI століття стала справжнім викликом для здобувачів освіти в Україні усіх рівнів та форм навчання. Переформатування 11-річної повної загальної середньої освіти у 12-річну, упровадження Концепції «Нова українська школа», профільне навчання тощо.

Першочерговим дійсно вагомим викликом до оволодіння знаннями стала пандемія коронавірусу, котра змусила переосмислити викладацьку діяльність як таку, перенісши її в площину онлайн-простору. Відповідно до низки нормативно-правових документів (особно Листа Міністерства освіти і науки України «Про карантин» від 11 березня 2020 р. № 11/9-154 [7], Наказу Міністерства освіти і науки України «Про організаційні заходи щодо запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» від 16 березня 2020 р. № 406 [9] на виконання Постанови Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 11 березня 2020 р. № 211 [5], Листа Міністерства освіти і науки України «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину» від 23 березня 2020 р. №1/9-173 [13]) усі заклади освіти України, підпорядковані МОН, припиняли проведення уроків у межах освітніх установ, а переходили на дистанційне навчання – таку форму одержання освітніх послуг, котра провадиться на відстані за допомогою сучасних комп'ютерних технологій. Тобто здобувач має можливість отримати необхідні знання, перебуваючи вдома, при цьому необхідно мати персональний комп'ютер (чи телефон, планшет – будь-який пристрій зв'язку з підключенням до усеремержі), необхідне програмне забезпечення та інтернет [1, с. 42].

Не стали винятком і приватні заклади освіти, гуртки, секції тощо. Невідомий до цього вірус змушував максимально обмежити контакти в соціумі. Онлайн-комунікація стала чи не єдиним варіантом продовження життя та діяльності в нових умовах.

Не встигнувши повністю оговтатись та підлаштуватися під нові реалії, освітня сфера, як і інші галузі життя українців, вимушено змінилися під впливом повномасштабного вторгнення на територію нашої країни держави-терориста. Здобувачі негайно перейшли на дистанційне та змішане навчання, оскільки пріоритетом завжди виступає життя та здоров'я людини. Більше того для забезпечення цього завдання всіх учасників освітнього процесу під час правового режиму воєнного стану МОН з 25 лютого 2022 р. рекомендувало в усіх закладах освіти оголосити канікули щонайменше на два тижні [10].

З 14 березня 2022 р. в регіонах, де дозволила безпекова ситуація, розпочалося навчання в дистанційному форматі, а на початок 11-го тижня навчання в умовах воєнного стану (23.05.2022 р.) за словами тодішнього міністра освіти і науки С. Шкарлета «...усі ЗЗСО 15 областей України продовжують освітній процес у дистанційній формі. У 5-ти областях освітній процес триває дистанційно, частково змішано та очно. У 5-ти областях України навчання організовано в дистанційній або змішаній формі, частково канікули або призупинено» [11].

Можемо з упевненістю констатувати, що в цей час вкотре потвердилася ідея про те, що цифровізація освіти загалом та дистанційна форма організації освітнього процесу зокрема у синхронному та асинхронному форматах стала чи не єдиним рішенням у провадженні навчання в період воєнного стану в країні [2, с. 143].

2023–2024 н. р. ознаменувався поверненням в офлайн-формат навчання за умов наявності укриттів та безпекової ситуації, що дозволяє провадити освітній процес в

приміщеннях закладів освіти. Це стосується дошкільних, закладів загальної середньої освіти, професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти.

Об'єктом нашого дослідження є підвищення рівня професійної компетентності державних службовців шляхом професійного навчання (передбачене Законом України «Про державну службу» [8] та Постановою Кабміну «Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» [6]). Тому розглядаємо саме післядипломну освіту у воєнних реаліях сьогодення.

Вища школа публічного управління як заклад післядипломної освіти, одним із завдань якого і є надання подібних освітніх послуг [3], в умовах повномасштабного воєнного вторгнення навчає своїх здобувачів у змішаному форматі. А це означає, що викладачі та тренери закладу поєднують у своїй діяльності як традиційні методи навчання, так і новітні, до яких у першу чергу відносимо розмаїття цифровізованого інструментарію. Більше того, ці методи та прийоми взаємопов'язані та взаємодоповнювальні, тому доцільно говорити, наприклад, про проникнення онлайн-ресурсів в офлайн-освіту публічних службовців.

Відповідно до Стратегії розвитку Вищої школи [12] одним з пріоритетів закладу є вивчення державної мови. Пропонуємо саме в площині оволодіння мовними компетентностями проглянути цей взаємоперехід. Хоча додамо, що окресленими далі ресурсами можна послуговуватися не лише у філологічному контексті.

Безперечно для кращої візуалізації озвученої лектором інформації, унаочнення, фактажу як в умовах онлайн-, так і офлайн-освіти використовуємо різного типу мультимедійні презентації. Їх можна створити в звичному для більшості *Power Point* або ж розширити арсенал за рахунок наступних програм: *Prezi, Google Slides, Canva, Piktochart, SlideDog, FlowVella, Sway, OpenOffice* тощо.

Інтернет-підключення дозволяє використовувати різнопланові мобільні додатки для організації вікторин, зрізів знань, тестів, проміжного оцінювання чи самоконтролю в невимушеній ігровій формі (наприклад: *kahoot!, quizlet, Quizalize*). Їхнє застосування не просто урізноманітнить навчальний процес, а й підвищить продуктивність, мотивацію здобувачів.

Важливим етапом будь-якого заняття є фідбек – зворотній зв'язок від аудиторії. Його можна отримати завдяки опитуванню в *Mentimeter*. Слід зазначити, що сервіс не є персоналізованим (викладач не бачить, хто зі здобувачів як відповів). Тому для оцінювання успішності він не підійде. Однак може, до прикладу, допомогти відслідкувати динаміку засвоєння матеріалу, оскільки результати кожного опитування зберігаються. А здобувачі при цьому відповідають більш розкуто, коли знають, що за неправильну відповідь ніхто не дорікатиме. Також цей сервіс стане в нагоді для отримання інформації про загальні враження від навчання, позитивні та негативні аспекти освітнього процесу, оцінювання діяльності лектора тощо.

Оволодіння філологічним матеріалом передбачає тісну взаємодію з електронними словниками, енциклопедіями, правописами тощо. У розрізі цього пропонуємо наступні вебсторінки:

1. Академічний тлумачний словник української мови (<http://sum.in.ua>).
2. Мова – ДНК нації (<https://ukr-mova.in.ua/perevirka-tekstu>).
3. Офіційний сайт української мови (<http://ukrainkamova.com>).
4. Словник УА. Портал української мови та культури (<https://slovnyk.ua>).
5. Словопедія (<http://slovopedia.org.ua>).
6. Український правопис (<https://2019.pravopys.net>).

Їхнє використання теж пропонуємо грамотно інтегрувати в офлайн-заняття з державними службовцями.

Принагідно зазначимо, що відповідно до наказу НАДС від 20 лютого 2023 року № 22-23 «Про внесення змін до наказу Національного агентства України з питань державної служби від 24 серпня 2022 року № 74-22» та Плану-графіку підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування у Вищій школі публічного управління у 2023 році лише з рівня володіння державною мовою підвищили кваліфікацію 4997 осіб.

Як бачимо онлайн-ресурси гармонійно існують в умовах як змішаного, так і офлайн-навчання публічних службовців. Безапеляційним доказом цього є сумарна кількість осіб, котрі успішно підвищують кваліфікацію у подібному форматі.

Список використаних джерел

1. Бондаренко Т. С. Дидактичні умови застосування інтернет-ресурсів в освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти : дисертація ... доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, МОН України. Полтава, 2023.
2. Бондаренко Т. С. Організація освітнього процесу в ЗЗСО в умовах воєнного стану (реалії XXI століття). *Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико-математичного факультету*/ Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : Астроя, 2022. С. 141–143.
3. Положення про Вищу школу публічного управління. URL: <https://hs.gov.ua/polozhennya/> (дата звернення: 15.10.2023).
4. Про внесення змін до наказу Національного агентства України з питань державної служби від 24 серпня 2022 року № 74-22 : наказ НАДС від 20 лютого 2023 року № 22-23. URL: <https://nads.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-nakazu-natsionalnoho-ahentstva-ukrainy-z-pytan-derzhavnoi-sluzhby-vid-24-serpnia-2022-roku-74-22> (дата звернення: 15.10.2023).
5. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.10.2023).
6. Про затвердження «Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» : постанова Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-p#Text> (дата звернення: 15.10.2023).
7. Про карантин : лист Міністерства освіти і науки України від 11 березня 2020 року № 11/9-154. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/03/11/1_9-154.pdf (дата звернення: 16.10.2023).
8. Про державну службу : Закон України від 19.10.2023 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 14.10.2023).
9. Про організаційні заходи щодо запобігання поширенню коронавірусу COVID-19 : наказ Міністерства освіти і науки України від 16 березня 2020 року № 406. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizacijni-zahodi-dlya-zapobigannya-poshirennyu-koronavirusu-s-ovid-19> (дата звернення: 15.10.2023).
10. Сергій Шкарлет розповів про організацію освітнього процесу в закладах освіти. *Міністерство освіти і науки України*. 2022. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/sergij-shkarlet-rozpoviv-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-u-zakladah-osviti> (дата звернення: 15.10.2023).

11. Сергій Шкарлет розповів про початок одинадцятого тижня навчання в умовах воєнного стану. *Міністерство освіти і науки України*. 2022. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/sergij-shkarlet-rozpoviv-pro-pochatok-odinadcyatogo-tizhnya-navchannya-v-umovah-voennogo-stanu> (дата звернення: 15.10.2023).

12. Стратегія розвитку вищої школи публічного управління 2023–2028 pp.. URL: <https://hs.gov.ua/5688-2/> (дата звернення: 16.10.2023).

13. Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину : лист Міністерства освіти і науки України від 23 березня 2020 року № 1/9-173. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-v-zakladah-zagalnovi-serednovi-osviti-pid-chas-karantinu> (дата звернення: 14.10.2023).

Юрій ДЗЕКУН

ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Використання цифрових технологій у вивченні іноземних мов відкриває безліч можливостей і викликів для їх користувачів. Технології допомагають оживити заняття, використати відео- та аудіозаписи з носіями мови, додатково подивитися їх або послухати у зручний час з метою ґрунтовного опанування навчальним матеріалом [3]. Мобільні додатки та платформи для вивчення мов надають можливість вчитися у власному темпі, займатися там, де і коли зручно та відкривають безліч можливостей для самостійного навчання, а Інтернет надає доступ до великої кількості навчальних матеріалів, електронних підручників, відеоуроків та онлайн-курсів. Самостійне навчання через цифрові технології також дозволяє вчитися у своєму темпі та вибирати теми, які цікавлять найбільше, проводити додаткові дослідження, розв'язувати завдання та практикувати навички у відповідних онлайн-середовищах. Також цифрові технології дозволяють спілкуватися та обмінюватися інформацією з колегами через форуми, чати та відеоконференції. Це робить навчання більш інтерактивним та допомагає розширити знання шляхом спілкування з іншими людьми.

Проблеми застосування цифрових технологій в освітньому процесі розглядають вітчизняні дослідники В. П. Безпалько, В. Ю. Биков, М. Ю. Бухаркіна, Р. С. Гуревич, М. І. Жалдак, М. Ю. Кадемія, О. В. Кареліна, Є. Д. Патаракін, Є. С. Полат та інші, можливості використання цифрових технологій у процесі вивчення іноземної мови досліджують В. Е. Краснопольський, Л. І. Морська, Є. С. Полат, П. І. Сердюков та інші, проблеми розвитку дистанційної освіти висвітлюють як зарубіжні (Р. Деллінг, Г. Рамбле, Д. Кіган, М. Мур, А. Кларк, М. Томсон та ін.) так і вітчизняні (О. Андреев, Г. Козлакова, І. Козубовська, В. Олійник, А. Хуторський та ін.) науковці.

Використання цифрових технологій у вивченні іноземних мов має декілька аспектів. По-перше, цифрові технології допомагають у поліпшенні доступу до різноманітних ресурсів та матеріалів для вивчення мови. Інтернет, мобільні додатки та онлайн-платформи надають безліч можливостей для доступу до якісного навчального контенту, відеоуроків, онлайн-курсів та інтерактивних вправ. По-друге, цифрові технології дозволяють створити інноваційні методи та підходи до вивчення мови.

Перевагам використання цифрових технологій приділено багато уваги і вони досить широко представлені в наукових працях та розвідках як українських, так і зарубіжних авторів. Але слід зазначити, що застосування цифрових технологій без супроводу навчального процесу викладачем не може бути ефективним, оскільки такі технології є лише засобом навчання іноземним мовам. Вони не виступають у ролі аналога викладача, а лише покращують та розширюють можливості викладання [1].